

Finansirano u okviru posebnog sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava br. 2018 / 402-850 iz Višekorisničkog programa EU IPA II za Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Sjevernu Makedoniju, Kosovo*, Crnu Goru i Srbiju

Investicijski okvir za Zapadni Balkan Instrument za infrastrukturne projekte Tehnička pomoć 8 (IPF 8)

TA2018148R0 IPA

Mediterranski koridor CVC, Bosna i Hercegovina – cestovna povezanost sa Hrvatskom, poddionica: Konjic (Ovčari) – tunel Prenj – Mostar sjever

Analiza neusklađenosti i Paket dokumentacije za objavljivanje iz Procjene utjecaja na okoliš i društvo (PUOD)

WB20-BiH-TRA-02 Komponenta 1

Knjiga 3: Okolišni i društveni akcioni plan

Decembar 2025.

Investicijski okvir za Zapadni Balkan (WBIF)

Instrument za infrastrukturne projekte Tehnička pomoć 8 (IPF 8)

Infrastruktura: energija, okoliš, društvena, transportna i digitalna ekonomija

TA2018148 R0 IPA

Knjiga 3: Okolišni i društveni akcioni plan

Decembar 2025. godine

Instrument za infrastrukturne projekte (IPF) je instrument tehničke pomoći Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF) koji je zajednička inicijativa Europske unije, međunarodnih finansijskih institucija, bilateralnih donatora i vlada Zapadnog Balkana, a podržava društveno-ekonomski razvoj i pristupanje EU širom Zapadnog Balkana pružanjem finansijske i tehničke pomoći za strateška infrastrukturna ulaganja. Ova tehnička pomoć finansira se iz EU fondova.

Izjava o odricanju odgovornosti: Autori preuzimaju punu odgovornost za sadržaj ovog izvještaja. Iznesena mišljenja ne odražavaju nužno stav Europske unije ili Europske investicione banke.

BR. PROJEKTA BR. DOKUMENTA.

WB20-BiH-TRA-02

VERZIJA	DATUM	OPIS	PRIPREMIO	PROVJERIO	ODOBRIO
1	25/09/2021	Knjiga 3: ODAP	Tim eksperata	Irem Silajdžić Konstantin Siderovski	Richard Thadani
2	21/11/2022	Knjiga 3: ODAP	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani
3	03/03/2023	Knjiga 3: ODAP	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani
4	10/10/2023	Knjiga 3: ODAP	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani
5	06/01/2025	Knjiga 3: ODAP	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani
6	01/08/2025	Knjiga 3: ODAP	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani
7	26/11/2025	Knjiga 3: ODAP	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani
8	31/12/2025	Knjiga 3: ODAP	Tim eksperata	Irem Silajdžić	Richard Thadani

SADRŽAJ

1	Svrha Okolišnog i društvenog akcionog plana	5
2	Pregled zahtjeva tokom faze izgradnje	7
3	Pregled zahtjeva tokom faze korištenja	15
4	Okolišni i društveni akcioni plan	17

Popis skraćenica

Skraćenica	Značenje
BHMAC	Centar za uklanjanje mine u Bosni i Hercegovini
BiH	Bosna i Hercegovina
DPUGO	Detaljni plan upravljanja građevinskim otpadom
EBRD	Europska banka za obnovu i razvoj
EIB	Europska investicijska banka
EU	Europska unija
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
JIP	Jedinica za implementaciju projekta
JP	Javno preduzeće
JPAC	Javno preduzeće Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine
KPP	Ključni pokazatelji performansi
NUS	Neeksplozirana ubojna sredstva
ODAP	Okolišni i društveni akcioni plan
OOIP	Okvir za otkup imovine i preseljenje
OPPRVS	Operativni plan pripravnosti i reagovanja u vanrednim situacijama
PMPV	Plan monitoringa podzemnih voda
PNBG	Plan nadoknade biodiverzitetskih gubitaka
POG	Plan organizacije gradilišta
POIP	Plan za otkup imovine i preseljenje
POZS	Plan obnove zemljišta i staništa
PPRVS	Plan pripravnosti i reagovanja u vanrednim situacijama
PUB	Plan upravljanja biodiverzitetom
PUIG	Plan uključivanja interesnih grupa
PUIV	Plan upravljanja invazivnim vrstama
PUM	Plan upravljanja materijalima
PUMP	Plan upravljanja pozajmljenim materijalima
PUOD	Plan za upravljanje okolišem i društvom
PUODI	Plan upravljanja okolišem i društvom u toku izgradnje
PUODK	Plan upravljanja okolišem i društvom u fazi korištenja
PUPSZ	Plan upravljanja površinskim slojem zemljišta
PURP	Plan upravljanja riječnim prelazima
PUS	Plan upravljanja saobraćajem
PZ	Provedbeni zahtjev
PZZSR	Plan zaštite zdravlja i sigurnosti na radu
SPUOD	Studija procjene utjecaja na okoliš i društvo
SPUO	Studija procjene utjecaja na okoliš

1 Svrha Okolišnog i društvenog akcionog plana

JP Autoceste Federacije Bosne i Hercegovine (Kompanija ili "JPAC"), društvo sa ograničenom odgovornošću u stopostotnom vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH), radi na razvoju autoceste koja je dio transeuropskog koridora Vc koji povezuje Budimpeštu (Mađarska) i Luku Ploče (Hrvatska). Ukupna dužina Koridora Vc u FBiH iznosi približno 335 km, od čega je preko 100 km već izgrađeno i u funkciji.

Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) kao vodeći finansijer i Europska investicijska banka (EIB) kao sufinansijer (zajedno: „Zajmodavci“) razmatraju davanje zajma sa suverenom garancijom JPAC. Projekat je nastavak rada na prethodnim projektima Zajmodavca na izgradnji četiri ključne dionice autoceste Koridora Vc u FBiH.

Projekat uključuje izgradnju i rad dionice autoceste Konjic (Ovčari) – Tunel Prenj – Mostar sjever. Ovaj dio je dalje podijeljen i bit će projektovan i izgrađen prema tri odvojena ugovora kako slijedi:

- Konjic (Ovčari) – tunel Prenj, L = 11.500 m
- Tunel Prenj, L=10.160 m + 1.200 m trase prije tunela + južni priključak na M17 (obilaznica Konjic), L=2.500 m
- Tunel Prenj - Mostar sjever, L=12.400 m.

Ovaj Okolišni i društveni akcioni plan (ODAP) obuhvata ključne akcije koje će JPAC poduzeti tokom implementacije Projekta kako bi osigurao ispunjenje provedbenih zahtjeva EBRD-a, standarda EIB-a, domaćeg zakonodavstva i zahtjeva EU. ODAP je razvijen uzimajući u obzir nalaze okolišne i društvene procjene provedene u periodu od septembra 2020. godine do novembra 2022. godine. **Ovaj ODAP će činiti sastavni dio ugovora o finansiranju sa Zajmodavcima.**

JPAC (preko svoje Jedinice za implementaciju projekta – JIP) će biti odgovoran da osigura da treće strane ili izvođači koji rade na projektnim lokacijama ispunjavaju zahtjeve ODAP usvajanjem i implementacijom odgovarajućeg sistema upravljanja izvođačima. Očekuje se da će ovo biti postignuto uključivanjem odgovarajućih zahtjeva i uslova u dokumentaciju o javnim nabavkama, ugovore i podugovore, te direktnim nadzorom i nadzorom od strane JPAC-a. Tenderska dokumentacija i ugovor o izgradnji će ispuniti zahtjeve standardne tenderske dokumentacije Zajmodavaca.

JPAC će pratiti provedbu aktivnosti navedenih u ovom ODAP. Na osnovu rezultata praćenja, JPAC će identificirati i odraziti sve potrebne korektivne i preventivne radnje (akcije) u izmijenjenom ODAP (u skladu sa dogovorom sa Zajmodavcima), implementirati dogovorene korektivne i preventivne radnje i pratiti ove radnje kako bi poboljšao njihov učinak.

Odgovornosti za upravljanje Projektom su identifikovane za tri različite faze projekata:

- > Prva faza obuhvata aktivnosti pripreme Projekta kao što su dobijanje potrebnih dozvola i izbor izvođača građevinskih radova. Odgovorno tijelo je **JIP (JPAC)**.
- > Druga faza je od potpisivanja ugovora sa izvođačem do završetka građevinskih radova. Odgovorna osoba (koja će voditi JIP) je šef projekta (JPAC). On/ona je odgovorna za saradnju sa **nadzornim tijelom (izvođač za eksterni nadzor)**. Nadzorni organ je odgovoran za sveobuhvatni nadzor nad izvođačem, građevinskim radovima i sprovođenjem mjera ublažavanja tokom faze izgradnje.
- > Treća faza je faza korištenja/održavanja. Odgovorno tijelo je **Odjeljenje za upravljanje i održavanje JPAC-a**.

JPAC će biti u obavezi da dostavlja redovne izvještaje Zajmodavcima o okolišnim i društvenim performansama Projekta, uključujući usklađenost sa provedbenim zahtjevima i implementaciju ovog ODAP, kao i Plana za upravljanje okolišem i društvom, Plana organizacije gradilišta (POG), Plan upravljanja biodiverzitetom (PUB), Plana upravljanja okolišem i društvom u fazi korištenja (PUODK), Plana uključivanja interesnih grupa (PUIG) i budućih Planova za otkup imovine i preseljenje (POIP).

Zajmodavcima dostavljati i informacije o napretku implementacije ODAP i godišnje izvještaje tokom faze korištenja kako to zahtijevaju Zajmodavci.

JPAC će pripremiti i dostaviti Zajmodavcima šestomjesečne izvještaje tokom faze izgradnje i godišnje okolišne i društvene izvještaje tokom faze korištenja kako to zahtijevaju Zajmodavci, a Zajmodavci će ih revidirati ili na drugi način ocijeniti tokom faza implementacije Projekta. Zajmodavci također mogu periodično provjeravati informacije o praćenju koje je pripremio JPAC putem posjeta licu mjesta od strane stručnjaka za okoliš i društvo i/ili nezavisnih stručnjaka Banaka. JPAC mora odmah obavijestiti Zajmodavce o svakom okolišnom i društvenom incidentu ili nesreći u vezi sa JPAC ili Projektom koji ima, ili je vjerovatno da će imati značajan negativan utjecaj, ili o bilo kakvim promjenama u obimu, dizajnu ili radu Projekta za koje postoji vjerovatnoća da će se materijalno promijeniti okolišni i društveni utjecaji i problemi.

2 Pregled zahtjeva tokom faze izgradnje

Kako bi se riješili svi utjecaji identificirani u SPUOD, Izvođač će morati izraditi **Plan organizacije gradilišta (POG)**¹. POG uključuje, između ostalog:

1. Plan zaštite zdravlja i sigurnosti na radu (PZZSR) i Plan upravljanja požarima i eksplozijama
2. Plan upravljanja okolišem i društvom u toku izgradnje (PUODI).

Plan zaštite zdravlja i sigurnosti na radu (PZZSR) i Plan upravljanja požarima i eksplozijama trebaju se izraditi prije faze izgradnje i:

- > Definiše ključne domaće i EU/EBRD zahtjeve i standarde koji se odnose na zdravlje i sigurnost na radu i zaštitu od požara/eksplozija.
- > Definiše uloge i odgovornosti.
- > Identifikuje opasnosti i procjenjuje rizike.
- > Uključuje sigurne radne prakse s posebnim fokusom na neeksplozivna ubojna sredstva (NUS), postavljanje sigurnosnih ograda i znakova upozorenja na svim kritičnim radnim područjima (npr. otvoreni rovovi, iskopi, prostori za postavljanje materijala i opreme, itd.), kretanje vozila i upravljanje saobraćajem, priliv radnika u lokalno područje uključujući opće mjere, zdravstveni nadzor, kodeks ponašanja radnika itd.; dovoljno obezbjeđenje zdravstvenih ustanova i resursa za radnu snagu; rad na visini, rad u skućenim prostorima, rad sa opasnim materijalima (npr. eksplozivi); upravljanje električnim opasnostima, sprečavanje nenamjernih pomijeranja i urušavanja zemljišta, te bioloških opasnosti (otrovne zmije).
- > Sadrži opis gradilišta, radničkih prostora uključujući planirani smještaj radnika, popis opasnih materijala i radova, postojeće instalacije i uređaje, itd.
- > Definiše programe obuke i edukacije radnika.
- > Navodi zahtjeve za komunikaciju i konsultacije.
- > Određuje procedure praćenja i evaluacije.

PUODI treba uključiti sljedeće **podplanove**:

Tabela 2-1: Sadržaj podplanova za fazu izgradnje

Podplan	Minimalni sadržaj
Plan monitoringa podzemnih voda (PMPV)	Plan monitoringa podzemnih voda uključuje sljedeće informacije: > Inventar bunara (izvorišta) sa informacijama o nazivu, lokaciji, vrsti i drugim dostupnim informacijama o svakoj bušotini. > Protokol praćenja (monitoringa) uključujući informacije o učestalosti i načinu uzorkovanja, parametrima uzorkovanja, metodama analize i izvještavanja. > Plan reagovanja u slučaju kontaminacije. > Upravljanje rizikom i plan sanacije. PMPV se izrađuje u skladu sa pravilima utvrđenim Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Službeni glasnik BiH br. 40/10, 43/10, 30/12, 62/17).

¹ Izrada Plana organizacije gradilišta (POG) je obavezna u skladu s domaćom *Uredbom o uređenju gradilišta, obveznoj dokumentaciji na gradilištu i sudionicima u građenju*. POG uključuje organizaciju pripremnih radova, organizaciju gradilišta tokom izgradnje, organizaciju gradilišta nakon faze izgradnje, tehnološku šemu, elaborate i projekte sigurnosti i opis mjera planiranih za monitoring emisija unutar područja i/ili njihov utjecaj. Elaborat sigurnosti uključuje aspekte: (i) zaštite na radu, (ii) zaštite od požara i eksplozija, (iii) zaštite okoliša uključujući sve zahtjeve i mjere navedene u relevantnim dozvolama i rješenjima dobivenim tokom postupka ishođenja građevinske dozvole. Zaštita na radu, kao i protupožarni i protueksplozijski uslovi obuhvaćeni su Planom zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i Planom upravljanja požarima i eksplozijama, dok su uslovi zaštite okoliša obuhvaćeni Planom upravljanja okolišem i društvom u toku izgradnje (PUODI).

Podplan	Minimalni sadržaj
	Program praćenja (monitoringa) tokom izgradnje uključuje period izgradnje i garantni rok. Monitoring će uključiti i kvalitet i nivo podzemnih voda u bunarima/piezometrima.
Plan upravljanja invazivnim vrstama (PUIV)	Plan upravljanja invazivnim vrstama uključuje sljedeće informacije: > Svrha dokumenta: cilj Plana, uključujući ciljeve i ciljeve upravljanja invazivnim vrstama, PUIV mora pratiti hijerarhiju ublažavanja, zakonske i druge propise i ograničenja i identifikaciju strana odgovornih za implementaciju. > Identifikacija invazivnih vrsta (detaljan popis invazivnih vrsta pronađenih na projektnom području uključujući njihove karakteristike, distribuciju i utjecaj na autohtone ekosisteme): prema osnovnim uslovima istraženim tokom pripreme SPUOD, ukupno 20 invazivnih vrsta prisutno je duž autoceste, dok je uz Konjičku obilaznicu prisutno osam vrsta. > Detaljno mapiranje i fotografije obima sastojine invazivnih vrsta – neophodan je detaljan monitoring usmjeren na invazivne vrste jer se PUIV u velikoj mjeri oslanja na dobre ulazne podatke za mapiranje kako bi se na vrijeme prepoznala područja visokog rizika. > Procjena rizika: procjena potencijalnog utjecaja invazivnih vrsta na izvorne ekosisteme, uključujući procjenu vjerovatnoće invazije, potencijala širenja i potencijala negativnih utjecaja na biodiverzitet i usluge ekosistema. > Prevencija i rano otkrivanje: plan za sprečavanje unošenja i uspostavljanja invazivnih vrsta, uključujući mjere kao što su praćenje, skrining i edukacija. > Opće mjere kontrole i iskorjenjivanja i dobra međunarodna praksa: plan za kontrolu i iskorjenjivanje invazivnih vrsta, uključujući metode i tehnike koje će se koristiti za uklanjanje ili upravljanje populacijama invazivnih vrsta. Mjere poput redovnog pranja mašina pri izlasku iz područja bogatih invazivnim vrstama i kontrola tla koje potiče iz takvih područja uobičajene su opće mjere za sprječavanje širenja invazivnih vrsta. > Metode i kontrole uklanjanja specifične za vrstu: spriječiti i kontrolirati širenje invazivnih vrsta, s fokusom na vrste sa A2 i A3 invazivnim kodovima: javor bokser, rajsko drvo, svinjska trava, jednogodišnja ambrozija, papirnati dud, konjska trava, konjica, indijska guščja trava, jednogodišnja buhača, jeruzalemska artičoka, bagrem, perzijski skorak, hrapavi i bodljikavi kukolj. > Metode i kontrole skladištenja i odlaganja materijala: mapiranje sastojina invazivnih vrsta omogućit će izračune količina tla koje se ne mogu ponovno koristiti na različitim lokacijama, zauzvrat, mogu se osigurati odgovarajuće metode kontrole, obrade i odlaganja tla, takvo tlo ne smije se odlagati na odlagališta unutar potencijalnih područja Emerald ili potencijalnih područja Natura 2000 jer mogu biti žarište daljnjeg širenja. > Obnova i rehabilitacija: plan za obnovu i rehabilitaciju prirodnih ekosistema koji su bili pod utjecajem invazivnih vrsta, uključujući mjere kao što su obnova staništa, pošumljavanje i kontrola erozije. > Plan za nepredviđene situacije: plan za rješavanje neočekivanih situacija ili promjena u projektu koje mogu utjecati na upravljanje invazivnim vrstama, uključujući planove hitnog odgovora za uvođenje novih invazivnih vrsta ili neočekivane utjecaje na izvorne ekosisteme. > Program praćenja i izvještavanje: Monitoring invazivnih biljnih vrsta mora se razviti za proces iskorjenjivanja i kontrole invazivnih vrsta, ali i kao program evaluacije samog PUIV, program praćenja mora se zasnivati na SMART ciljevima i imati jasne KPP koje ekspert za biodiverzitet može lako posmatrati i mjeriti tokom izgradnje.
Plan upravljanja riječim	Plan upravljanja riječnim prijelazima uključuje sljedeće podatke:

Podplan	Minimalni sadržaj
prelazima (PURP)	> Uvod: Pregled svrhe plana, uključujući ciljeve za upravljanje riječnim prijelazima. > Opis prelaza preko rijeke: Opis lokacije riječnog prelaza, uključujući njegove karakteristike kao što su širina, dubina, brzina i supstrat. > Identifikacija okolišnih i kulturnih resursa: identifikacija bilo kakvih okolišnih ili kulturnih resursa na koje može utjecati prelazak rijeke, kao što su močvare, područja za mriješenje ribe ili kulturna mjesta. > Procjena rizika: Procjena potencijalnog utjecaja prelaza preko rijeke na okoliš, uključujući procjenu vjerovatnoće negativnih utjecaja na kvalitet vode, riblje stanište ili druge prirodne resurse. > Projektovanje i izgradnja: Plan za projektovanje i izgradnju riječnog prelaza, uključujući mjere za minimiziranje utjecaja na okoliš kao što su kontrola erozije i upravljanje nanosom. > Najbolje prakse upravljanja: Lista najboljih praksi upravljanja koje će se koristiti tokom izgradnje i rada riječnog prijelaza, uključujući mjere za minimiziranje zagađenja vode, smanjenje erozije i zaštitu divljih životinja. > Održavanje i popravka: Plan za tekuće održavanje i popravku riječnog prelaza, uključujući redovne inspekcije i sve potrebne popravke ili nadogradnje. > Angažman zainteresovanih strana: Identifikacija zainteresovanih strana, uključujući vladine agencije, lokalne zajednice i grupe korisnika, i plan za angažovanje sa ovim zainteresovanim stranama tokom procesa planiranja i implementacije. > Monitoring i izvještavanje: Plan za praćenje uspjeha PURP, uključujući redovno izvještavanje zainteresovanih strana u projektu i dokumentaciju o svim utjecajima ili promjenama na okoliš. > Usklađenost sa zakonima i propisima: Izjava o usklađenosti sa svim relevantnim zakonima i propisima koji se odnose na upravljanje rijekom, kao što su oni koji se odnose na kvalitet vode, riblje stanište ili kulturne resurse.
Plan upravljanja površinskim slojem zemljišta (PUPSZ)	Plan upravljanja površinskim slojem zemljišta uključuje sljedeće informacije: > Uvod: Pregled svrhe plana, uključujući ciljeve i zadatke upravljanja gornjim slojem zemljišta. > Opis lokacije: Opis lokacije projekta, uključujući njegovu veličinu, lokaciju i topografiju. > Identifikacija gornjeg sloja zemljišta: Opis gornjeg sloja zemljišta na lokaciji projekta, uključujući njegove karakteristike kao što su tekstura, organski sadržaj i nivoi nutrijenata. > Ispitivanje zemljišta: Plan za ispitivanje tla kako bi se utvrdio kvalitet i prikladnost gornjeg sloja tla za ponovnu upotrebu na licu mjesta ili van njega. > Očuvanje gornjeg sloja zemljišta: Plan za očuvanje gornjeg sloja zemljišta na lokaciji, uključujući mjere kao što su skladištenje zaliha, kontrola erozije i minimiziranje narušavanja tla tokom izgradnje. > Ponovna upotreba gornjeg sloja zemljišta: Plan za ponovnu upotrebu gornjeg sloja zemljišta na licu mjesta ili van njega, uključujući mjere kao što su ocjenjivanje, izmjena i miješanje kako bi se osigurala odgovarajuća plodnost tla i drenaža. > Kontrola erozije zemljišta i sedimenta: Plan za kontrolu erozije zemljišta i sedimenta tokom izgradnje, uključujući mjere kao što su ograđivanje od mulja, bazeni sedimenta i pokrivači za kontrolu erozije. > Upravljanje viškom gornjeg sloja zemljišta: Plan za upravljanje viškom gornjeg sloja zemljišta, uključujući opcije za odlaganje ili ponovnu upotrebu, i metode za transport i skladištenje gornjeg sloja zemljišta. > Monitoring i izvještavanje: Plan za praćenje uspjeha PUPSZ, uključujući redovno izvještavanje zainteresovanih strana u

Podplan	Minimalni sadržaj
	projektu i dokumentaciju o bilo kakvim utjecajima ili promjenama na gornjim slojevima zemljišta. > Usklađenost sa zakonima i propisima: Izjava o usklađenosti sa svim relevantnim zakonima i propisima koji se odnose na upravljanje gornjim slojem zemljišta, kao što su oni koji se odnose na očuvanje zemljišta, kvalitet vode i upravljanje otpadom.
Plan obnove zemljišta i staništa (POZS)	Plan obnove zemljišta i staništa (POZS) uključuje sljedeće informacije: > Uvod: pregled svrhe plana, uključujući ciljeve za obnovu zemljišta i staništa, opis lokacije projekta, uključujući njegovu veličinu, lokaciju i karakteristike kao što su topografija, tlo i vegetacija. > Obim POZS: pozadina, karakteristike projekta, ciljevi POZS, planska ili fizička ograničenja, osnovne informacije (vegetacijske zajednice, invazivne vrste), precizne mape građevinskih radova, mape staništa, lokacija i status staništa i vrsta za očuvanje. > Ciljevi, metode i strategija obnove: POZS mora dati izjavu o ciljevima obnove, uključujući željeno stanje zemljišta i staništa i vremenski okvir za postizanje tih ciljeva, identificirati odgovarajuće metode i strategije obnove koje će se primjenjivati na cijeloj lokaciji. > Upravljanje: moraju se specificirati detaljne metode i tehnike za sadnju kao što su izvor sadnog materijala, priprema mjesta za sadnju, vrijeme sadnje, lista odgovarajućih lokalnih autohtonih vrsta, broj svake vrste, gustina sadnje, upotreba malča i gnojiva, zahtjevi za tekuće održavanje. > Implementacija: Ovaj dio mora uključiti raspored implementacije koji detaljno opisuje radnje koje treba preduzeti da bi se postigli ciljevi POZS, informacije o kvalifikacijama osoblja uključenog u implementaciju POZS, sve dozvole potrebne za implementaciju POZS i zahtjeve za vođenje evidencije. > Praćenje i izvještavanje: POZS mora navesti strategiju praćenja koja će postaviti predviđenu metodologiju i indikatore učinka. Izvještavanje o napretku POZS je od suštinskog značaja za demonstriranje uspjeha obnove ili njegovog nedostatka. POZS mora uključiti zahtjeve za izvještavanje kao što su učestalost izvještavanja, trajanje izvještavanja i kome će izvještaj biti dostavljen. > Finansiranje i resursi: POZS mora navesti predviđene troškove implementacije plana uključujući osoblje, opremu, materijale i izvor(e) finansiranja. Specifične smjernice za razvoj POZS date su u PUB.
Plan nadoknade biodiverzitetskih gubitaka (PNBG)	Plan nadoknade biodiverzitetskih gubitaka (PNBG) uključuje sljedeće informacije: > Uvod: opis projekta, relevantne stavke ODAP, svrha plana, uključujući ciljeve i zadatke za upravljanje nadoknadama biodiverziteta, uloge i odgovornosti, sažetak zakonskih zahtjeva propisanih domaćim i međunarodnim zakonima i konvencijama i zahtjevima zajmodavca. > Identifikacija pogođenih područja: Identifikacija područja na koje će projekat utjecati i potencijalnih utjecaja na biodiverzitet, kao što su uništavanje staništa, fragmentacija ili degradacija, identifikacija rezidualnih utjecaja na staništa. > Zahtjevi za kompenzaciju: Izjava o zahtjevima za kompenzaciju biodiverziteta, uključujući iznos i vrstu kompenzacije potrebne za kompenzaciju utjecaja projekta, obračun neto dobiti. > Dizajn nadoknade: plan za dizajn i implementaciju nadoknade biodiverziteta, uključujući lokaciju, veličinu i karakteristike odstupanja, kao i vrste i ekosisteme koji će biti zaštićeni ili obnovljeni. Predložene opcije nadoknade biodiverziteta, kao što je dato u nastavku, moraju biti praćene konsultacijama zainteresovanih strana, stručnim pregledom i analizom

Podplan	Minimalni sadržaj
	izvodljivosti nadoknade biodiverziteta kako bi se odredila optimalna lokacija i strategija kompenzacije. > Monitoring i izvještavanje: plan za praćenje uspješnosti nadoknade biodiverziteta, uključujući redovno izvještavanje zainteresovanih strana u projektu i dokumentaciju o svim utjecajima ili promjenama na biodiverzitet. > Angažman zainteresovanih strana: identifikacija zainteresovanih strana, uključujući vladine agencije, lokalne zajednice i grupe korisnika, i plan za angažovanje sa ovim zainteresovanim stranama tokom procesa planiranja i implementacije. > Finansiranje i resursi: identifikacija finansijskih sredstava i resursa potrebnih za kompenzaciju biodiverziteta, uključujući osoblje, opremu i materijale. > Adaptivno upravljanje: plan za prilagođavanje nadoknade biodiverziteta prema potrebi kako bi se osiguralo da je uspješan u postizanju željenih rezultata za očuvanje biodiverziteta. Specifične smjernice za razvoj PNBG date su u PUB.
Plan upravljanja materijalima (PUM)	Plan upravljanja materijalima (PUM) je dokument koji opisuje strategije i procedure koje će se koristiti za upravljanje materijalima na građevinskom projektu. Specifični sadržaj PUM može varirati ovisno o projektu, ali neke ključne komponente mogu uključivati: > Odabir materijala: Ovaj dio opisuje kriterije za odabir odgovarajućih materijala za projekat, uključujući specifikacije, kriterije performansi i okolišna razmatranja. > Nabavka i isporuka: Ovo uključuje procedure za nabavku i isporuku materijala na gradilište, uključujući nabavku, naručivanje, transport i upravljanje zalihama. > Rukovanje materijalom i skladištenje: Ovaj dio opisuje procedure za rukovanje i skladištenje materijala na gradilištu, uključujući metode i opremu koja će se koristiti, sigurnosne procedure rukovanja materijalom i organizaciju i održavanje skladišnog prostora. > Praćenje materijala i izvještavanje: Ovo uključuje procedure za praćenje i izvještavanje o upotrebi materijala na gradilištu, uključujući praćenje inventara materijala, praćenje upotrebe materijala i izvještavanje o upravljanju otpadom. > Reciklaža i upravljanje otpadom: Ovaj dio opisuje procedure za recikliranje i upravljanje otpadnim materijalima koji nastaju tokom procesa izgradnje, uključujući odvajanje, odlaganje i recikliranje materijala. > Okolišna razmatranja: Ovo uključuje procedure za minimiziranje utjecaja upotrebe materijala na okoliš na gradilištu, uključujući mjere za zaštitu kvaliteta vode, kvaliteta zraka i drugih osjetljivih područja.
Detaljni plan upravljanja građevinskim otpadom (DPUGO)	Detaljni plan upravljanja građevinskim otpadom uključuje sljedeće informacije: > Uvod: Pregled projekta izgradnje i svrhe plana upravljanja otpadom. > Pravni i regulatorni okvir: Izjava o usklađenosti sa svim relevantnim zakonima i propisima koji se odnose na upravljanje građevinskim otpadom i obavezama nadležnih organa i zainteresovanih strana u izgradnji objekata. > Opis projekta: Pregled lokacije projekta i projektnih aktivnosti. > Građevinski otpad: Objašnjenje građevinskog otpada uopšte i otpada koji nastaje tokom izgradnje, i drugo, sveobuhvatan inventar sa detaljima o vrstama i količinama otpada za koje se očekuje da će nastati tokom faze izgradnje. > Upravljanje posebnim kategorijama otpada: Pregled upravljanja posebnim kategorijama građevinskog otpada i azbesta kao građevinskog otpada, podjela građevinskog otpada prema prikupljanju, separaciji, ponovnoj upotrebi i reciklaži građevinskog otpada, mjere za pojedinačan i mješoviti građevinski otpad, mjere zbrinjavanja ambalažnog (građevinskog) otpada.

Podplan	Minimalni sadržaj
	> Mjere koje treba poduzeti kako bi se spriječila proizvodnja otpada, posebno opasnog otpada: lista strategija koje će se koristiti za minimiziranje otpada, kao što je smanjenje ambalažnog materijala, korištenje prefabrikovanih materijala i primjena prakse mršave gradnje i poređenje mjera koje treba implementirati i mjere predviđenih najboljim praksama. > Odvajanje otpada, posebno opasnog otpada, od drugih vrsta otpada i od otpada koji se ponovo koristi: Sistemskim procedurama i radnim uputstvima treba definisati mjesta za odlaganje svih vrsta otpada. > Odlaganje otpada: Plan za odlaganje otpada koji se ne može ponovo koristiti ili reciklirati, uključujući metode i objekte koji će se koristiti za odlaganje. > Metode tretmana i/ili odlaganja otpada: Detaljan opis konačnog tretmana tokova otpada. > Ostala mjerenja u upravljanju otpadom: Izrada evidencije o otpadu za praćenje napretka plana upravljanja otpadom, uključujući redovno izvještavanje zainteresovanih strana u projektu i dokumentovanje količine otpada nastalog, preusmjerenog i odloženog tokom projekta. Identifikacija strana odgovornih za implementaciju plana upravljanja otpadom, uključujući izvođača radova, podizvođače i pružaoce usluga upravljanja otpadom, te pomoćnu opremu i prevenciju otpada. > Opis privremenog skladištenja opasnog otpada.
Plan upravljanja pozajmljenim materijalima (PUPM)	> Navodi strategije i procedure koje će se koristiti za upravljanje pozajmljenim materijalom (tj. zemljište, kamen, pijesak, šljunak, itd.) za Projekat. > Uključuje procedure za: - o testiranje i analizu kvaliteta pozajmljenog materijala kako bi se osiguralo da ispunjava specifikacije i zahtjeve projekta - o nabavku pozajmljenog materijala, uključujući izdavanje dozvola, pregovore sa vlasnicima zemljišta i transportnu logistiku - o postavljanje pozajmljenog materijala na gradilištu, uključujući metode i opremu koja će se koristiti - o obnavljanje zemljišta nakon što je materijal izvađen, uključujući stabilizaciju zemljišta i mjere kontrole erozije - o minimiziranje utjecaja na okoliš tokom vađenja i plasmana posuđenog materijala, uključujući mjere za zaštitu kvaliteta vode, staništa divljih životinja i drugih osjetljivih područja.
Plan upravljanja saobraćajem (PUS)	> Definiše organizaciju saobraćaja i mjere ublažavanja za kontrolu logistike građevinskog saobraćaja, uključujući kriterije koji osiguravaju da izvođač odabere odgovarajuće pristupne rute za saobraćaj na gradilištu. > Identificira potencijalne opasnosti u saobraćaju i specificira mjere uključujući, ali ne ograničavajući se na: - o Osiguranje pristupa svoj infrastrukturi zajednice, putevima, džamijama/crkvama i grobljima na području Projekta – u slučaju bilo kakvih neizbježnih privremenih ograničenja pristupa, definiše način objavljivanja informacija - o Postepeni prekid radova kako bi se osigurao lokalni pristup, jer ograničenja pristupa mogu uzrokovati privremene gubitke poslovnog prihoda tokom građevinskih radova - o Ograničavanje radova na putnoj mreži da ne zauzimaju više od jedne trake, stoga uvijek omogućavaju jednosmjerni saobraćaj, gdje je to izvodivo - o Izbjegavanje vršnih sati u vremenu kretanja velikih vozila na lokalnoj putnoj mreži - o Objavljivanje rasporeda kretanja svih velikih građevinskih vozila, posebno širokih ili dugačkih tereta koji mogu zahtijevati dodatni prostor na putu - o Obezbeđivanje privremenog pristupa putevima oko građevinskih područja, gdje je to potrebno - o Ukoliko je neophodan privremeni pristup putu, obezbeđivanje blokada puteva kako bi se spriječio pristup područjima gdje se izvode građevinske aktivnosti

Podplan	Minimalni sadržaj
	○ Izgradnja privremenih mostova za vozila dovoljnog kapaciteta za trenutno korištena vozila ○ Izgradnja privremenih pješačkih mostova koji će uključivati odgovarajuće sigurnosne mjere kao što su ograde ○ Obezbeđivanje svijetleće i neosvijetlene signalizacije i zaštitne ograde ○ Pravovremeno čišćenje svih javnih puteva i površina u slučaju kontaminacije/prosipanja izazvanog od strane izvođača ili podizvođača ○ Osiguravanje da su svi javni putevi koji se koriste za Projekat očišćeni, ukoloniti sve ostate uzrokovane kretanjem vozila i materijala za Projekat ○ Blagovremeno saniranje štete prouzrokovane građevinskim vozilima na javnim putevima ○ Redovno obavljati održavanje građevinskih vozila i izbjegavati nepotrebno korištenje vozila > Definiše zahtjeve za komunikaciju i obrazovanje/obuku. > Uključuje zahtjeve za praćenje (monitoring) i izvještavanje.
Plan rada i zapošljavanja u toku izgradnje	> Navodi politike, procedure i strategije koje će se koristiti za upravljanje pitanjima rada i zapošljavanja za Projekat. > Opisuje uloge i odgovornosti. > Definiše planiranje radne snage i uključuje detalje o: (i) mogućnostima zapošljavanja za lokalno stanovništvo; (ii) kako će se oglašavati mogućnosti zapošljavanja; (iii) proces zapošljavanja koji će biti transparentan i pošten, nediskriminatoran i pruža jednake mogućnosti i muškarcima i ženama; (iv) mogućnosti obuke koje će biti pružene diplomcima i zaposlenima o tehničkom, zdravstvenom i sigurnosnom radu i ručnom radu gdje je to prikladno. > Uključuje zahtjev da svi radnici (uključujući podizvođače) imaju ugovore o radu i da su ovi ugovori u skladu s domaćim zakonodavstvom, važećim međunarodnim standardima o radu i standardima zajmodavaca. > Definiše da svi radnici imaju pristup politici i procedurama ljudskih resursa. > Uključuje detalje žalbenog mehanizma za sve radnike (uključujući podizvođače) u skladu sa zahtjevima Zajmodavaca. > Definiše zahtjeve za praćenje i izvještavanje.
Kodeks ponašanja građevinskih radnika	> Opisuje metode prikazivanja kodeksa (da bude jasno prikazan na različitim projektnim područjima i postavljen u kabinama za vozila i mašinama izvođača). > Naglašava da će svo osoblje izvođača i podizvođača biti upoznato i potvrditi svoje razumijevanje Kodeksa ponašanja radnika tako što će ga parafirati prije početka bilo kakvog fizičkog rada na bilo kojem području Projekta. > Poštivanje Kodeksa ponašanja je uslov u svim ugovorima o radu radnika. > Uključuje odredbe o integritetu radnika, poštovanju, odgovornosti, profesionalizmu, usklađenosti sa važećim propisima i politikama, te zabrani rodno zasnovanog nasilja i uznemiravanja. > Navodi djela za koja se smatra da zahtijevaju disciplinski postupak od strane izvođača ili nadzornog inženjera ako izvođač ne djeluje blagovremeno. > Definiše uspostavljanje evidencije za svaki slučaj ozbiljnog prekršaja, sa naznakom svih radnji koje su preduzete u vezi sa incidentom, te o tome odmah obavještava nadzornog inženjera.
Plan pripravnosti i reagovanja u varednim situacijama (PPRVS)	> Definiše ključne domaće i EU/EBRD zahtjeve i standarde koji se odnose na reagovanje u vanrednim situacijama kako bi se smanjili negativni uticaji na društvo ili okoliš. > Definiše uloge i odgovornosti. > Identifikuje i klasifikuje potencijalne vanredne situacije u fazi izgradnje, uključujući poplave, klizišta, ekstremne vrućine i suše, požare, jake snježne padavine/poledicu, kao i upravljanje izlivanjem.

Podplan	Minimalni sadržaj
	> Navodi aktivnosti, mjere i opremu potrebne za reagovanje u vanrednim situacijama. > Definiše sprovođenje obuka za pripravnost u vanrednim situacijama. > Definiše medijske načine komunikacije u vanrednim situacijama. > Obuhvata protokol odgovora koji utiče na eksterne zainteresovane strane i lokalne zajednice. > Definiše postupak ublažavanja i oporavka nakon vanrednih situacija. > Definiše održavanje i kontrolu PPRVS. > Uključuje odredbe o pregledu PPRVS od strane izvođača nakon bilo kakve vanredne situacije ili vježbe kako bi se pružila prilika za njegova stalna poboljšanja. > Definiše programe obuke i edukacije radnika. > Navodi zahtjeve za komunikaciju i konsultacije.
Plan monitoringa okoliša i društva	Plan monitoringa okoliša i društva će uključivati sljedeće informacije: > Ciljevi i obim: Definišite ciljeve programa praćenja (monitoringa), koji parametri će se mjeriti i kako će se informacije/podaci prikupljati, analizirati i izvještavati. > Pravni i regulatorni okvir: Osigurati da je program praćenja (monitoringa) usklađen sa svim zahtjevima EBRD-a i relevantnim federalnim zakonima i propisima, uključujući sve odluke i dozvole dobijene prije početka izgradnje. > Istraživanje prije izgradnje: Izvršiti istraživanje projektnog područja prije početka izgradnje kako bi se utvrdili okolišni i društveni uslovi prije izgradnje: - o biodiverzitet za ciljne grupe faune kao što je dato u PUB - o kvalitet zraka, kvaliteta tla i nivo buke kako je navedeno u Planu upravljanja društvom i okolišem - o popis svih bunara i praćenje njihovog vodostaja prije izgradnje i kvaliteta vode kako je navedeno u PMPV > Parametri praćenja (monitoringa): Identifikovati parametre monitoringa koji će se mjeriti kako je navedeno u Planu upravljanja društvom i okolišem, uključujući kvalitet vode, kvalitet zraka, nivo buke, nivo vibracija, kvalitet zemljišta i biodiverzitet. > Metode praćenja (monitoringa): Definisati metode praćenja koje će se koristiti za svaki parametar, uključujući učestalost uzorkovanja, procedure prikupljanja i analize uzoraka i opremu koja će se koristiti. > Implementacija plana praćenja (monitoringa): Navesti procedure za implementaciju programa monitoringa, uključujući upravljanje podacima, kontrolu kvaliteta i zahtjeve za izvještavanje. > Rezultati praćenja (monitoringa): Definisati kriterije za evaluaciju rezultata praćenja, kao što je poređenje sa utvrđenim standardima, pragovima ili osnovnim (početnim) uslovima. > Mjere ublažavanja: Navesti mjere ublažavanja koje će se primijeniti ako monitoring otkrije da utjecaji premašuju utvrđene kriterije. > Informisanje javnosti i konsultacije: Navesti procedure za informisanje javnosti i zainteresovanih strana o programu monitoringa, njegovim rezultatima i svim primijenjenim mjerama ublažavanja. > Izvještavanje: Definisati zahtjeve za izvještavanje za program monitoringa, uključujući koliko često će se izvještaji proizvoditi, koje informacije će sadržavati i ko će ih primati. > Pregled i prilagođavanje: Planirati redovne preglede programa monitoringa i prilagoditi ga po potrebi na osnovu rezultata monitoringa i bilo koje povratne informacije dobijene od zainteresovanih strana.

3 Pregled zahtjeva tokom faze korištenja

Kako bi se riješili svi utjecaji tokom faze korištenja identifikovani u SPUOD, JPAC **treba izraditi Plan upravljanja okolišem i društvom u fazi korištenja (PUODK) i Operativni plan pripravnosti i reagovanja u vanrednim situacijama (OPPRVS).**

Svrha **PUODK** je osigurati usklađenost sa provedbenim zahtjevima EBRD-a i relevantnim domaćim i EU zakonodavstvom tokom faze korištenja.

PUODK će se sastojati od osam komponenti:

- > Identifikacija potencijalnih problema ili aktivnosti,
- > Specifikacija rizika i utjecaja,
- > Pregled zahtjeva usklađenosti,
- > Prijedlog mjera ublažavanja,
- > Definisane odgovornih strana,
- > Definisane parametra praćenja,
- > Osiguranje vremenskog okvira i budžeta,
- > Definisane odgovornosti za praćenje.

PUODK će uključiti sve mjere za fazu korištenja predviđene Odlukom o odobravanju Studije procjene utjecaja na okoliš (SPUO), SPUOD uključujući Plan za upravljanje okolišem i društvom (PUOD), OOIP/buduće POIP i PUIG, te EBRD provedbene zahtjeve, uključujući mjere ublažavanja za sljedeće aspekte: upravljanje biodiverzitetom, obnova staništa, upravljanje otpadom, upravljanje zemljištem, upravljanje emisijama u zrak, upravljanje bukom, upravljanje odgovorom na izlivanje, upravljanje opasnim materijalima, pripravnost i reagovanje u vanrednim situacijama, upravljanje saobraćajem, zahtjevi za bezbjednosnim osobljem, upravljanje žalbama, objavljivanje informacija i angažovanje zainteresovanih strana, i upravljanje zdravljem i bezbjednošću.

Osigurati da su procedure naknadne odnove za odlagališta otpada uključene u PUODK, u skladu sa odredbama Detaljnog plana upravljanja građevinskim otpadom.

PUODK će također uključiti plan monitoringa u skladu sa SPUOD, Odlukom o odobrenju SPUO i Vodnom dozvolu. Tokom korištenja, ključna pitanja koja treba pratiti su emisije u zrak, nivoi buke, kvalitet otpadnih voda, kontaminacija tla, propusti za divlje životinje i životinjski trupovi/leševi.

OPPRVS će uspostaviti politike, zakone i standarde koji se odnose na reagovanje u vanrednim situacijama u cilju smanjenja štete po društvo ili okoliš. OPPRVS će se sastojati od sljedećih komponenti:

- > Postavlja ključne domaće i EU/EBRD zahtjeve i standarde koji se odnose na reagovanje u vanrednim situacijama kako bi se smanjili negativni utjecaji na društvo ili okoliš,
- > Definiše uloge i odgovornosti,
- > Identifikuje i klasifikuje potencijalne vanredne situacije u fazi korištenja, uključujući poplave, klizišta, ekstremne vrućine i suše, požare i jake snjegove/poledicu, kao i upravljanje izlivanjem,

- > Navodi aktivnosti, mjere i opremu potrebne za reagovanje u vanrednim situacijama,
- > Definiše sprovođenje obuka za pripravnost u vanrednim situacijama,
- > Definiše medijske načine komunikacije u vanrednim situacijama,
- > Pokriva protokol odgovora koji utiče na eksterne zainteresovane strane i lokalne zajednice,
- > Definiše postupak ublažavanja i oporavka nakon vanrednih situacija,
- > Definiše održavanje i kontrolu OPPRVS,
- > Uključuje odredbe za reviziju OPPRVS nakon bilo koje vanredne situacije ili vježbe kako bi se pružila prilika za njegova stalna poboljšanja,
- > Definiše programe obuke i edukacije za podizvođače,
- > Navodi zahtjeve za komunikaciju i konsultacije.

4 Okolišni i društveni akcioni plan

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
EBRD PZ 1: Procjena i upravljanje okolišnim i društvenim rizicima i utjecajima							
EIB Standard 1: Okolišni i društveni utjecaji i rizici							
1.1	Pribaviti sve potrebne odluke/dozvole za svaku poddionicu autoceste ² : > Preliminarna vodna saglasnost > Urbanistička dozvola – podnosi se nakon dobijanja Odobrenja SPUO > Građevinska dozvola - podnosi se nakon završetka Glavnog projekta > Vodna saglasnost – podnosi se nakon završetka Glavnog projekta > Upotrebna dozvola - podnosi se nakon završetka građevinskih aktivnosti > Vodna dozvola – podnosi se nakon završetka građevinskih aktivnosti	Usklađenost sa FBiH zahtjevima	> Zakon o upravljanju otpadom > Zakon o vodama > Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta	<i>Resursi:</i> Interni resursi JPAC, . <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Interni resursi za odluke/dozvole. <i>Odgovornosti:</i> JPAC	U skladu sa vremenskim okvirom definisanim zahtjevima FBiH	<i>Cilj:</i> Postignuta puna usklađenost sa okolišnim i vodnim propisima o pribavljanju dozvola <i>Kriteriji evaluacije:</i> Odgovarajuće dozvole su blagovremeno pribavljene, a Zajmodavci su obaviješteni Informacije uključene u izvještaje dostavljene Zajmodavcima	
1.2	Osigurati da Izvođač koristi postojeća licencirana pozajmišta za građevinski materijal. U slučaju da Izvođač treba da otvori novo pozajmište, obezbijediti da se lokacija nalazi izvan bilo koje zone zaštite	Usklađenost sa FBiH zahtjevima	> Zakon o vodama > Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta	<i>Resursi:</i> Interni resursi JPAC <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Interni resursi	U skladu sa vremenskim okvirom definisanim zahtjevima FBiH	<i>Cilj:</i> Postignuta puna usklađenost sa okolišnim i vodnim	

² (i) Konjic (Ovčari) – Tunel Prenj uključujući južni priključak na M17 (obilaznica Konjic), (ii) Pristupne ceste tunelu Prenj, (iii) Tunel Prenj, i (iv) Tunel Prenj – Mostar sjever

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	voda ili prirode u skladu sa domaćim zahtjevima i zahtjevima EBRD-a i da su sve relevantne dozvole pribavljene u skladu sa federalnim propisima.			<i>Odgovornost:</i> JPAC		propisima o pribavljanju dozvola <i>Kriteriji evaluacije:</i> Odgovarajuće dozvole su pribavljene, a Zajmodavci su obaviješteni Informacije uključene u izvještaje za Zajmodavce	
1.3	Osigurati da Izvođač dobije relevantne vodne i građevinske dozvole za betonaru (ako ih bude). <i>Napomena: Zaštita od potencijalnih utjecaja na okoliš izazvanih fabrikama za beton se postiže kroz federalnu SPUO proceduru (tačka 1.1. iznad).</i>	Usklađenost sa FBiH zahtjevima	> Zakon o vodama > Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta	<i>Resursi:</i> Interni ljudski resursi Izvođača ili angažovanje eksternog konsultanta od strane Izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> Izvođač za implementaciju; JPAC vrši nadzor preko Nadzornog tijela	Prije početka građevinskih aktivnosti	<i>Cilj:</i> Postignuta puna usklađenost sa okolišnim i vodnim propisima o pribavljanju dozvola <i>Kriteriji evaluacije:</i> Odgovarajuće dozvole su pribavljene, a Zajmodavci su obaviješteni Informacije uključene u izvještaje za Zajmodavce	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
1.4	Nastaviti sa efikasnom implementacijom Sistema upravljanja okolišem i društvom koji je već uspostavljen u JPAC.	> Efikasno upravljanje okolišnim i društvenim aspektima Projekta > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> EBRD PZ 1 > EIB Standard 1 > Najbolja praksa	<i>Resursi:</i> Interni ljudski resursi JPAC <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornosti:</i> JPAC	Kontinuirana implementacija	<i>Cilj:</i> Potpuna usklađenost sa politikama i najboljom praksom Zajmodavaca <i>Kriteriji evaluacije:</i> Interna evaluacija u skladu sa Sistemom Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
1.5	Unutar JIP za Projekat, dodijeliti višem saradniku JPAC za politiku zaštite okoliša i višem saradniku JPAC za društvenu politiku koordinaciju svih okolišnih i društvenih aktivnosti u fazi prije izgradnje i izgradnje Projekta, uključujući: > integraciju okolišnih i društvenih zahtjeva u tendersku dokumentaciju > praćenje implementacije ODAP, Plana upravljanja društvom i okolišem, PUIG, budućih POIP i drugih ugovornih okolišnih i društvenih uslova > koordinacija sa Nadzornim tijelom > primjena korektivnih mjera > godišnje izvještavanje EBRD-u i EIB-u. Viši saradnici za okolišne i društvene politike biće podržani od strane internog	> Efikasno upravljanje okolišnim i društvenim aspektima Projekta > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> EBRD PZ 1 > EIB Standard 1	<i>Resursi:</i> Interni ljudski resursi JPAC <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornosti:</i> JPAC	Prije početka tenderske procedure	<i>Cilj:</i> Adekvatno upravljanje okolišnim i društvenim aspektima Projekta <i>Kriteriji evaluacije:</i> Odluka o sastavu JIP uključuje višeg saradnika za politiku zaštite okoliša i višeg saradnika za društvenu politiku sa listom definisanih poslova	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	osoblja – saradnika za okolišnu i društvenu politiku.					Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
1.6	Integrirati u tendersku dokumentaciju pod ugovornim obavezama i osigurati da se Izvođač pridržava sljedećih okolišnih i društvenih zahtjeva na svim poddionicama: > <u>Monitoring prije izgradnje:</u> > biodiverzitet ako izgradnja ne započne u roku od pet godina od završetka SPUOD istraživanja, kako je navedeno u PUB > kvalitet zraka, kvalitet tla i nivoi buka kako je navedeno u Planu upravljanja društvom i okolišem > popis svih bunara i praćenje njihovog vodostaja i kvaliteta vode prije izgradnje na osnovu Plana monitoringa podzemnih voda (PMPV) koji se priprema prema specifikaciji datoj u Poglavlju 2. > <u>Implementacija relevantnih zahtjeva iz SPUOD i sastavnih Plana upravljanja društvom i okolišem, PUB, OOIP/PZOP (u slučaju dodatnog ili slučajnog zauzimanja zemljišta tokom izgradnje) i PUIG</u> > <u>Implementacija uslova iz Odluke o odobrenju SPUO i Vodne dozvole</u> > <u>Izrada Plana zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i Plana upravljanja požarima i eksplozijama</u>	> Svi okolišni i društveni problemi i utjecaji vezani za izgradnju su adekvatno adresirani > Usklađenost sa lokalnim politikama i politikama Zajmodavaca	> Lokalni regulatorni zahtjevi > Zahtjevi zajmodavaca	<i>Resursi:</i> Interni ljudski resursi JPAC/Izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu građevinskih radova <i>Odgovornosti:</i> JPAC da definiše obaveze Izvođača i osigura da Izvođač izradi definisane planove prije početka izgradnje. Nadzorno tijelo za nadzor implementacije tokom izgradnje.	Tokom tenderske procedure i nakon toga	<i>Cilj:</i> Potpuna usklađenost sa politikama Zajmodavaca i zahtjevima FBiH <i>Kriteriji evaluacije:</i> Zahtjevi za izvođače radova jasno definisani u tenderskoj i ugovornoj dokumentaciji Potpuna implementacija svih mjera zaštite Projekta Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	> Izrada <u>Plana upravljanja okolišem i društvom u toku izgradnje (PUODI)</u> koji će uključivati: > rezultate istraživanja biodiverziteta, vode, tla, buke i kvaliteta zraka prije izgradnje > zahtjeve iz Odluke o odobrenju SPUO > zahtjevi iz vodne saglasnosti > Okolišne i društvene mjere iz Plana upravljanja društvom i okolišem (Poglavlje 19 SPUOD) uključujući razvoj sljedećih podplanova prema specifikaciji datoj u Poglavlju 2: > Plan upravljanja invazivnim vrstama > Plan upravljanja riječnim prelazima > Plan upravljanja površinskim slojem zemljišta > Plan obnove zemljišta i staništa > Plan nadoknade biodiverzitetskih gubitaka > Plan upravljanja materijalima > Detaljni plan upravljanja građevinskim otpadom > Plan upravljanja pozajmljenim materijalima > Plan upravljanja saobraćajem > Plan pripravnosti i reagovanja u vanrednim situacijama (PPRVS) > Plan rada i zapošljavanja u toku izgradnje > Kodeks ponašanja građevinskih radnika						

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	> Plan monitoringa okoliša i društva u toku izgradnje koji će biti dogovoren između JPAC i Izvođača, uključujući parametre i lokacije monitoringa kako je navedeno u Poglavlju 2. > Prenos <u>odgovornosti za aktivnosti upravljanja</u> otpadom na Izvođača. > Integrirati klauzulu o odobrenju JPAC za sve izrađene dokumente i posebno upućivanje na usklađenost u svim aspektima sa PZ EBRD-a.						
1.7	Tokom faze izgradnje/održavanja, JPAC će osigurati da Izvođač imenuje odgovornu osobu za upravljanje otpadom u skladu sa čl. 20. <i>Zakona o upravljanju otpadom FBiH</i>. On/ona treba da preduzme redovno i blagovremeno planiranje praksi upravljanja otpadom tokom svih faza implementacije Projekta. Viši saradnik JPAC za politiku zaštite okoliša će pratiti rad Izvođača u ime JPAC. Ovo uključuje odobrenje svih objekata/izvođača koji će se koristiti za upravljanje različitim vrstama otpada na osnovu njihovih važećih dozvola za rad i upravljanja otpadom. Tokom operativne faze, JPAC će angažovati treću stranu za prikupljanje i tretman/odlaganje sljedećih vrsta otpada: > mulj iz jedinice za tretman šaržnog reaktora za sekvenciranje > talog iz separatora ulja > mulj iz taložnika za doziranje betona	> Smanjen rizik od curenja i nepravilnog odlaganja otpada > Usklađenost sa FBiH zahtjevima > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> Zakon o upravljanju otpadom > EBRD PZ 3 > EIB Standard 3	<i>Resursi:</i> Aktivnosti upravljanja otpadom će se prenijeti na Izvođača u fazi izgradnje i podugovarati u operativnoj fazi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Poslovi upravljanja građevinskim otpadom uračunati u cijenu građevinskih radova ili radova na održavanju <i>Odgovornost:</i> JPAC će prenijeti aktivnosti upravljanja otpadom na Izvođača odgovornog za izgradnju ili održavanje	U fazi igradnje i korištenja	<i>Cilj:</i> Ostvariti visok nivo upravljanja otpadom prema vrsti otpada <i>Kriteriji evaluacije:</i> Dokaz o odluci JPAC o imenovanju odgovorne osobe za upravljanje otpadom Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	> ostale kategorije otpada prikupljenog na odmaralištima, naplatnim stanicama i drugim objektima uz autocestu.						
1.8	Obučiti sve radnike i inženjere na gradilištima o okolišnim i društvenim zahtjevima Projekta, uključujući obaveze iz POG i provedbenih zahtjeva EBRD-a te povezane dokumente (kao što su dobijene dozvole i PUODI uključujući sve relevantne podplanove navedene u mjeri 1.6).	> Sva pitanja vezana za okolišne i društvene utjecaje tokom izgradnje su na odgovarajući način implementirani > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> EBRD PZ 1 > EIB Standard 1 > Najbolja praksa	<i>Resursi:</i> Interni ljudski resursi Izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Interni resursi <i>Odgovornost:</i> Izvođač za implementaciju; Nadzorno tijelo i JPAC za nadzor	Tokom uvođenja	<i>Cilj:</i> Postići potpunu svijest među radnicima i inženjerima o okolišnim i društvenim pitanjima i mjerama <i>Kriteriji evaluacije:</i> Dnevnicima treninga Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
1.9	Razviti i implementirati Plan upravljanja okolišem i društvom u fazi korištenja (PUODK) uključujući plan okolišnog i društvenog monitoringa prema specifikaciji datoj u Poglavlju 3. JPAC da javno objavi ključne rezultate praćenja Projekta. JPAC će implementirati PUODK na svakoj poddionici na dionici Konjic (Ovčari) – Tunel Prenj – Mostar sjever.	> Svi okolišni i društveni problemi i utjecaji vezani za rad su adresirani na odgovarajući način > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> EBRD PZ i EIB standardi	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> Odjel za upravljanje i održavanje JPAC	PUODK je razvijen prije početka korištenja autoceste i implementiran tokom korištenja	<i>Cilj:</i> Ostvariti visok nivo okolišne i društvene zaštite u fazi korištenja <i>Kriteriji evaluacije:</i> PUODK je razvijen prije početka korištenja Sve mjere PUODK implementirane	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
						Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima Informacije su javno dostupne na web stranici JPAC i na društvenim mrežama, prema potrebi.	
1.10	Pripremiti Operativni plan pripravnosti i reagovanja u vanrednim situacijama (OPPRVS) prema specifikaciji datoj u Poglavlju 3.	> Ublažavanje katastrofa i pripravnost u klimatskim promjenama > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> EBRD PZ i EIB standardi	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> JPAC	Prije početka korištenja	<i>Cilj:</i> Ostvartiti visok nivo pripremljenosti i reagovanja u slučaju prirodnih katastrofa <i>Kriteriji evaluacije:</i> OPPRVS pripremljen i implementiran	
1.11	JPAC će od Izvođača zahtijevati razvoj Procedure upravljanja promjenama za finalizaciju projekta, sve izmjene projekta potrebne tokom izgradnje ili druge promjene tokom izgradnje, uključujući bilo koje dodatno potrebno zemljište izvan koridora eksproprijacije. U slučaju bilo kakvih takvih promjena, uključujući dodatni prostor ili projekte ulaganja u zajednicu povezane s Glavnim projektom, procjena utjecaja na okoliš i	> Osiguranje usklađenosti sa domaćim zahtjevima i najboljim praksama > Osiguranje usklađenosti sa međunarodnim standardima	> Zakon o zaštiti okoliša > Zakon o eksproprijaciji > Najbolje prakse	<i>Resursi:</i> Interni resursi izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uključeno u budžete izvođača <i>Odgovornost:</i> Izvođač da razvije i implementira, JIP i nadzorni inženjer nadgledaju	Tokom faze pripreme Projekta, a implementacija tokom trajanja Projekta	<i>Cilj:</i> Postignuta potpuna usklađenost sa nacionalnim/međunarodnim zahtjevima i standardima <i>Kriteriji evaluacije:</i> > Razvijena Procedura	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	društvo će biti provedena u konsultaciji sa JIP, osim ako takve promjene već nisu obuhvaćene postojećom dokumentacijom u oblasti okolišne i društvene procjene. Svi takvi projekti primjenjivat će relevantne mjere ublažavanja iz PUODI, a sva potrebna eksproprijacija zemljišta mora biti završena prije početka radova. Ista pravila međunarodnih finansijskih institucija za naknadu štete, angažman zainteresovanih strana i druge procese vezane za zemljište koja se primjenjuju na Glavni projekt Koridora Vc, također će se primjenjivati na sve povezane aktivnosti.					upravljanja promjenama > Obaviješteni zajmodavci	
1.12	Podnositi 6-mjesečne izvještaje Zajmodavcima uključujući informacije o napretku implementacije ODAP tokom faze izgradnje i godišnje izvještaje tokom faze rada prema zahtjevima Zajmodavaca. Obavijestite Zajmodavce odmah o svim značajnim promjenama u vezi sa Projektom ili o bilo kojem okolišnom i društvenom incidentu ili nesreći. Sve promjene u vezi sa Projektom moraju biti odobrene od strane EBRD-a prije njihove implementacije.	> Redovno praćenje aktivnosti i sprovođenje korektivnih radnji gdje i kada je to potrebno	> EBRD PZ 1 > EIB Standard 1	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> JPAC	6-mjesečno tokom izgradnje Godišnje ili prema zahtjevima navedenim u ugovoru o kreditu tokom rada	<i>Cilj:</i> Redovno i pravovremeno izvještavanje Zajmodavaca <i>Kriteriji evaluacije:</i> 6-mjesečni izvještaji (tokom izgradnje) i godišnji izvještaji (tokom rada) prema zahtjevima Zajmodavaca, u formatu koji su odobrili zajmodavci, uključujući dostavljen napredak	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
						implementacije ODAP	
EBRD PZ 2: Rad i uslovi rada							
EIB Standard 8: Radna prava							
2.1	Pratiti da li Izvođač poštuje zakone FBiH o radu, kao i zahtjeve Zajmodavca u pogledu rada i uslova rada, uključujući mehanizam za žalbe u vezi s radnim mjestom. Izvođač radova treba da osigura da su podizvođači/dobavljači upoznati i da primjenjuju iste standarde koje zahtijeva SPUOD, povezani dokumenti, EBRD PZ i standardi EIB-a.	> Usklađenost sa lokalnim politikama i politikama Zajmodavaca	> FBiH Zakon o radu > EBRD PZ 2 > EIB Standard 8	<i>Resursi:</i> Interni resursi JPAC i Izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> JPAC/Nadzorno tijelo za praćenje, Izvođač za implementaciju	Tokom izgradnje	<i>Cilj:</i> Postignuta puna usklađenost sa domaćim i PZ 2 zahtjevima <i>Kriteriji evaluacije:</i> Odredbe o primjeni relevantnih zahtjeva zakona FBiH i PZ 2 ugrađene u tendersku dokumentaciju i ugovore sa Izvođačem Periodične provjere uključujući posjete gradilištu i izvještaje o izvođačima Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
2.2	Razviti, usvojiti i saopćiti svim zaposlenima JPAC internu proceduru za podnošenje	> Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> EBRD PZ 2 > EIB Standard 8	<i>Resursi:</i> Interni resursi	Prije početka implementacije Projekta	<i>Cilj:</i>	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	pritužbi za probleme na radnom mjestu u skladu sa zahtjevima Zajmodavaca.			<i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> JPAC		Interni žalbeni postupak razvijen, usvojen i saopšten <i>Kriteriji evaluacije:</i> Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
2.3	Zahtijevajti od Izvođača da razvije i implementira Kodeks ponašanja građevinskih radnika i Plan rada i zapošljavanja u toku izgradnje kako je detaljno navedeno u Planu upravljanja društvom i okolišem. Da bi se poboljšali korisni utjecaji povezani sa otvaranjem radnih mjesta tokom faze izgradnje, zahtijevati od Izvođača da primijeni mjere definisane u Planu upravljanja društvom i okolišem, uključujući, ali ne ograničavajući se na garantovanje jednakih mogućnosti i nediskriminacije.	> Podsticanje otvaranja radnih mjesta i transparentnosti procesa zapošljavanja	> Najbolje prakse > EBRD PZ 2 > EIB Standard 7 > EIB Standard 8	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> Izvođač	Prije početka implementacije Projekta	<i>Cilj:</i> Smjernice za zapošljavanje uključene su kao dio POG Izrađen i implementiran Kodeks ponašanja građevinskih radnika i Plan rada i zapošljavanja u toku izgradnje <i>Kriteriji evaluacije:</i> Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
EBRD PZ 3: Efikasnost resursa i prevencija i kontrola zagađenja EIB Standard 3: Efikasnost resursa i prevencija zagađenja EIB Standard 5: Klimatske promjene							
3.1	Osigurati prisustvo hidrogeologa (kao dijela tima Nadzornog tijela) na svim gradilištima kako bi se predvidjelo,	> Smanjen rizik za izvore	> EBRD PZ 1 > EIB Standard 1	<i>Resursi:</i> Angažman pomoćnog hidrogeologa u timu	Prije početka izgradnje	<i>Cilj:</i> Ostvariti punu zaštitu vodnih	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	spriječilo ili upravljalo negativnim utjecajem izgradnje na podzemne vode i podzemnih voda na izgradnju tunela.	- podzemnih voda > Umanjen utjecaj podzemnih voda na građevinske aktivnosti > Usklađenost sa Zakonom o vodama FBiH, Direktivom o vodama EU i politikama Zajmodavaca		Nadzornog tijela povremeno <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu nadzornih radova <i>Odgovornost:</i> JPAC će ugovoriti Nadzorno tijelo koje će osigurati hidrogeologa u timu		resursa kao i osigurati visok nivo sigurnosti u radnom okruženju <i>Kriteriji evaluacije:</i> Hidrogeolog angažovan kao dio tima Nadzornog organa Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
3.2	Projektovati i izgraditi objekte za modifikaciju rijeka na rijekama Trešanica i Bijela, kako je predviđeno Idejnim projektom iz 2023. godine za poddionicu Konjic (Ovčari) - Tunel Prenj.	> Smanjen rizik od zagađenja voda i utjecaja na ekologiju rijeka > Usklađenost sa zahtjevima upravljanja vodama FBiH	> Najbolja praksa > Zakon o vodama > EU Okvirna direktiva o vodama	<i>Resursi:</i> Eksterno savjetovanje za izradu hidrotehničkog projekta na poddionici Konjic (Ovčari) - Tunel Prenj je već podugovoreno. Izvođač radova tek treba da bude izabran. <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu projektantskih i građevinskih radova. <i>Odgovornost:</i> Eksterne konsultacije za projektovanje i	Glavni projekat objekata za modifikaciju rijeka koji će biti završen u fazi prije izgradnje. Modifikacije na rijeci treba da se završi prije početka izgradnje vijadukta.	<i>Cilj:</i> Očuvati kvalitet vode i zaštititi riječnu ekologiju <i>Kriteriji evaluacije:</i> Potpuna implementacija projekta modifikacije rijeka Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
				Izvođač radova za izgradnju objekata. JPAC vrši nadzor preko Nadzornog tijela.			
3.3	Uključiti u Glavni projekat mjere predložene u Planu upravljanja društvom i okolišem za ublažavanje okolišnih utjecaja na vode (odvodni sistem i jedinice za prečišćavanje otpadnih voda duž trase i na vijaduktima preko Trešanice i Neretve), utjecaje buke (postavljanje bukobrana), kao i geotehnička istraživanja (misija G21) i prateća dodatna istraživanja (monitoring klizišta). Gdje je potrebno – poseban naglasak se stavlja na Sekciju 12, kao i uključivanje analize odrona stijena u fazi prije izgradnje radi osiguranja stabilnosti terena (određivanje položaja i dužine zaštitne ograde od odrona u dolini Klenove drage). Potvrditi rezultate modeliranja buke i prijedlog za lokacije bukobrana date u SPUOD nakon završetka Glavnog projekta. Tokom izrade Glavnog projekta, treba uključiti najnovije dostupne klimatske i hidrološke podatke iz Agencije za vodno područje Jadranskog mora i Federalnog hidrometeorološkog zavoda.	> Smanjeni rizici od zagađenja okoliša, buke, klizišta i odrona kamenja	> EBRD PZ 1 > EIB Standard 1 > Dobra međunarodna praksa	<i>Resursi:</i> Eksterno savjetovanje za projektovanje na dvije poddionice je već podugovoreno. Tender za projektovanje poddionice tunela Prenj je u fazi odabira izvođača radova. <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Interni resursi i eksterna finansijska podrška <i>Odgovornost:</i> Eksterno savjetovanje za implementaciju zahtjeva JPAC da nadgleda	Tokom izrade Glavnog projekta	<i>Cilj:</i> Ostvariti visok nivo zaštite okoliša, zaštite od buke i nestabilnosti terena <i>Kriteriji evaluacije:</i> > Odgovarajuće projektne mjere, mjere adaptacije na klizišta, specifikacija materijala i položaj i dužina zaštitne ograde od odrona uključeni su u Glavni projekat > Posljednji dostupni klimatski i hidrološki podaci uključeni u Glavni projekat	
3.4	Postaviti bukobrane u skladu sa konačnim rješenjem datim u Glavnom projektu.	> Sprečavanje zagađenja > Usklađenost sa federadnim	> Zakon o zaštiti od buke FBiH > EBRD PZ 3 > EIB Standard 3	<i>Resursi:</i> Postavljanje bukobrana je obaveza izvođača radova	U fazi izgradnje	<i>Cilj:</i> Spriječiti buku koja uzrokuje smetnje	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
		okolišnim propisima > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca		<i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu građevinskih radova <i>Odgovornost:</i> Izvođač je odgovoran JPAC vrši nadzor preko Nadzornog tijela		lokalnim zajednicama <i>Kriteriji evaluacije:</i> Nema pritužbi lokalnih zajednica Rezultati monitoringa buke	
3.5	Instalisati zatvorenu drenažu i separatore ulja i masti duž trase autoceste i pristupnih puteva kao i uređaj za prečišćavanje otpadnih voda na lokaciji naplatne stanice. U tendersku dokumentaciju uvrstiti traženi standard kvaliteta za separatore ulja i masti. JPAC da angažuje ovlaštenu treću stranu za provođenje redovnog čišćenja i održavanja separatora ulja i masti tokom faze korištenja.	> Sprečavanje zagađenja > Usklađenost sa federalnim okolišnim propisima > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> Zakon o vodama FBiH > Zakon o upravljanju otpadom FBiH > EBRD PZ 3 > EIB Standard 3	<i>Resursi:</i> Instalacija i održavanje će biti podugovoreni <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu građevinskih radova ili radova na održavanju <i>Odgovornost:</i> Izvođači su odgovorni za instalaciju i održavanje. JPAC vrši nadzor preko Nadzornog tijela.	Separatori ulja se ugrađuju u fazi izgradnje. Održavanje u fazi korištenja.	<i>Cilj:</i> Osigurati zaštitu vodnih resursa i zemljišta <i>Kriteriji evaluacije:</i> Evidencija zahtjeva u tenderskoj dokumentaciji Evidencija o izvještajima u vezi instalacije Evidencija o izvještajima o čišćenju Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
3.6	Provesti monitoring okoliša u fazi korištenja u skladu sa zahtjevima iz	> Sprečavanje zagađenja	> Zakon o zaštiti okoliša > Zakon o vodama > EBRD PZ 3	<i>Resursi:</i> Monitoring okoliša će biti podugovoren sa	Kako je navedeno u Odluci o	<i>Cilj:</i> Potvrditi efikasnost sprovedenih mjera i	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	Odluke o odobrenju SPUO, Vodne dozvole, SPUOD a koji čine i PUOD i PUB. Slati redovne izvještaje o monitoringu nadležnim organima koji su donijeli Rješenje o odobrenju SPUO i Vodnu dozvolu.	> Usklađenost sa federadnim propisima upravljanja okolišem i vodama > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> EIB Standard 3	ovlaštenom laboratorijom za okolišni monitoring <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Angažman ovlaštene laboratorije <i>Odgovornost:</i> JPAC će prenijeti odgovornost za okolišni monitoring na ovlaštenu laboratoriju. Izvještavanje je odgovornost JPAC.	odobrenju SPUO i Vodnoj dozvoli.	visok nivo zaštite okoliša <i>Kriteriji evaluacije:</i> Izvještaji o monitoringu okoliša	
3.7	JPAC će podići svijest korisnika autoceste o smanjenju emisija stakleničkih plinova prilagođavanjem brzine vožnje na ograničenje od 110 km/h.	> Adresirani su naponi za smanjenje rizika od klimatskih promjena koji bi mogli nastati zbog povećanja emisija stakleničkih plinova i pratećih aktivnosti	> EBRD PZ 3 > EIB Standard 3	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema (korištenje već planiranih znakova/tabla i/ili medijskih komunikacijskih kanala) <i>Odgovornost:</i> JPAC	Tokom faze korištenja	<i>Cilj:</i> Smanjenje emisija stakleničkih plinova <i>Kriteriji evaluacije:</i> Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
3.8	U tenderskoj dokumentaciji za izvođenje radova, definisati da odabrani izvođač treba izraditi raspored izvođenja radova na način koji ne ometa saobraćaj kroz Grad Konjic i	> Osiguran je nesmetan transport inertnog materijala na	> EBRD PR3 > EIB Standard 3 > Najbolja praksa u smislu upravljanja inertnim materijalom	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganje:</i> Nema	Prilikom pripreme tenderske dokumentacije za izgradnju	<i>Cilj:</i> Izbjeći transport kamionima kroz grad Konjic.	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	sprječava transport građevinskog materijala kroz urbano područje.	lokacije ponovne upotrebe		<i>Odgovornost:</i> JPAC	poddionice Konjic (Ovčari)-Tunel Prenj	<i>Kriterij evaluacije:</i> Nisu zaboljeene žalbe građana uznemirenih transportom kroz grad	
3.9	U tenderskoj dokumentaciji za izgradnju tunela Prenj, precizirati da se odgovarajući iskopni materijal sa sjevernog portala koristi za nasipe i pejzažno uređenje.	> Smanjen je rizik po okoliš od odlaganja inertnog materijala > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> EBRD PR3 > EIB Standard 3 > Zakon o upravljanju otpadom > Pravilnik o građevinskom otpadu	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganje:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> JPAC	Prilikom pripreme tenderske dokumentacije za izgradnju tunela Prenj	<i>Cilj:</i> Iskoristiti sav iskopani materijal iz tunela Prenj za nasipe i pejzažno uređenje <i>Kriterij evaluacije:</i> Bilanca materijala ukazuje povećan procent iskorištenosti materijala za nasipe i pejzažno uređenje	
EBRD PZ 4: Zdravlje, bezbjednost i sigurnost							
EIB Standard 9: Zdravlje, bezbjednost i sigurnost							
4.1	Zahtijevati od Izvođača da izradi Plan zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i Plan upravljanja požarima i eksplozijama i provede specifične mjere navedene u Planu upravljanja društvom i okolišem. Osigurati da svi podizvođači slijede ove planove. Pratiti usklađenost Izvođača.	> Sigurno radno okruženje i poboljšane performanse u oblasti zaštite i zdravlja na radu izvođača radova	> Lokalni regulatorni zahtjevi > EBRD PZ 4 > EIB Standard 9	<i>Resursi:</i> Resursi izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu građevinskih radova <i>Odgovornost:</i> Izvođač za implementaciju,	Prije početka građevinskih radova (izrada planova) U toku (praćenje i radnje u slučaju neusklađenosti)	<i>Cilj:</i> Sigurno radno okruženje tokom izgradnje <i>Kriteriji evaluacije:</i> Izrađen Plan zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i Plan upravljanja	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
				Nadzorni organ za praćenje (monitoring)		požarima i eksplozijama Usklađenost sa standardima zdravlje i sigurnost potvrđena je kroz izvještaje o napretku Izvještaji o povredama radnika (ako ih ima) Izvještaji o svim nezgodama Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
4.2	Uključiti u PUODI odredbe o smještaju radnika kako je detaljno navedeno u Planu upravljanja društvom i okolišem. Smještaj radnika treba biti osiguran u skladu s PZ odredbama i smjernicama EBRD/IFC "Smještaj radnika: procesi i standardi" iz 2009. godine referišući se na PZ 2. Kontrolnu lista o smještaju radnika (Aneks I Smjernica IFC/EBRD) treba popuniti i poslati Zajmodavcima.	> Sigurno radno okruženje i poboljšane performanse u oblasti zaštite i zdravlja na radu izvođača radova	> EBRD PZ 4 > EIB Standard 9	<i>Resursi:</i> Resursi izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu građevinskih radova <i>Odgovornost:</i> Izvođač za implementaciju, Nadzorni organ za praćenje (monitoring)	Prije početka građevinskih radova (obezbjediti usklađenost) U toku (praćenje i radnje u slučaju neusklađenosti)	<i>Cilj:</i> Osigurati smještaj radnicima u skladu sa smjernicama EBRD/IFC <i>Kriteriji evaluacije:</i> Odredbe za smještaj radnika uključene u PUODI Kontrolna lista za smještaj radnika	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
						poslana Zajmodavcima Usklađenost je potvrđena kroz izvještaje o napretku	
4.3	Osigurati da Izvođač izradi i implementira Plan upravljanja saobraćajem (PUS) za fazu izgradnje.	> Adekvatno upravljanje saobraćajem tokom izgradnje > Osjetljive lokacije su identifikovane i izbjegnute ili se utjecaj na saobraćaj ublažava	> Lokalni regulatorni zahtjevi > EBRD PZ 4 > EIB Standard 9	<i>Resursi:</i> Resursi izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu građevinskih radova <i>Odgovornost:</i> Izvođač	Prije početka izgradnje, Plan mora biti odobren od strane JPAC	<i>Cilj:</i> Osigurati adekvatno upravljanje saobraćajem <i>Kriteriji evaluacije:</i> Razvijen PUS Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
4.4	Osigurati da Izvođač razvije i implementira Plan pripravnosti i reagovanja u vanrednim situacijama (PPRVS) za fazu izgradnje, koji pokriva protokol reagovanja koji utiče na eksterne zainteresovane strane i lokalne zajednice.	> Adekvatno reagovanje u vanrednim situacijama	> Lokalni regulatorni zahtjevi > EBRD PZ 4 > EIB Standard 9	<i>Resursi:</i> Resursi izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu građevinskih radova <i>Odgovornost:</i> Izvođač	Prije početka izgradnje, Plan mora biti odobren od strane JPAC	<i>Cilj:</i> Osigurati adekvatno reagovanje u vanrednim situacijama <i>Kriteriji evaluacije:</i> Razvijen PPRVS Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
4.5	Uključiti u PUODK i implementirati (ili zahtijevati od bilo kojeg podizvođača	> Sigurniji radni uslovi tokom	> Lokalni regulatorni zahtjevi	<i>Resursi:</i>	Prije početka korištenja	<i>Cilj:</i>	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	da implementira) specifične zahtjeve u vezi zdravlja i sigurnosti uključujući upravljanje saobraćajem tokom održavanja puteva kao što je navedeno u Planu upravljanja društvom i okolišem.	korištenja i održavanja i poboljšane performanse u oblasti bezbjednosti i zdravlja na radu izvođača > Adekvatno upravljanje saobraćajem tokom korištenja	> EBRD PZ 4 > EIB Standard 9	Interni ili konsultantska podrška <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Moguće angažovanje eksternih resursa <i>Odgovornost:</i> JPAC	(obezbijediti usklađenost) U toku (praćenje i radnje u slučaju neusklađenosti)	Ostvariti visok nivo zaštite zdravlja i sigurnosti tokom rada/održavanja <i>Kriteriji evaluacije:</i> Razvijen PUODK Sigurnosna statistika i podaci Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
4.6	Završiti Provjeru/Reviziju sigurnosti na cestama u skladu sa Direktivom EU o upravljanju cestovnom infrastrukturom, od strane ovlaštenog auditora. Tamo gdje se preporuke auditora bezbjednosti saobraćaja ne primjenjuju, potvrditi Banci razlog zašto je svaka preporuka odbijena. Inspekcija bezbjednosti na cestama da se izvrši na cesti kada bude operativna i, ako je potrebno, izraditi akcijske planove za jeftine popravne mjere sigurnosti na cestama.	> Usklađenost sa politikama Zajmodavaca > Smanjenje rizika od nezgoda i poboljšana bezbjednost na cesti	> EBRD PZ 4 > EIB Standard 9 > Direktiva EU o upravljanju sigurnošću cestovne infrastrukture (2008/96/EC)	<i>Resursi:</i> Interni resursi, eksterni resursi prema potrebi (konsultanti, dizajneri, itd.). <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Angažovanje eksternih resursa <i>Odgovornost:</i> JPAC/Ovlašteni auditor	Prije puštanja u rad dionica autoceste	<i>Cilj:</i> Razvijena revizija sigurnosti saobraćaja <i>Kriteriji evaluacije:</i> Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
4.7	Sprovesti sve odgovarajuće inženjerske mjere kako bi se spriječilo presijecanje podzemnih tokova i kontaminacija podzemnih voda, kao i da se obezbijedi da Projekat ne utiče na snabdijevanje vodom za piće u bilo kom naselju.	> Rizik od ograničenja pristupa vodi > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca	> Zakon o vodama > EU okvirna direktiva o vodama > EBRD PZ 4 > EIB Standard 9	<i>Resursi:</i> Eksterno savjetovanje za izradu hidrotehničkog projekta na poddionici Konjic (Ovčari) - Tunel Prenj je već podugovoreno.	Projektovanje treba završiti u fazi prije izgradnje. Završetak građevinskih	<i>Cilj:</i> Osigurati bezbjedno vodosnabdijevanje svih zajednica u svakom trenutku, a posebno oko 15 domaćinstava iz	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	Posebno obezbijediti alternativno vodosnabdijevanje domaćinstvima u Gornjoj Bijeloj koja trenutno koriste vodu sa kaptiranog lokalnog izvora (npr. priključiti ih na rezervoar za vodu Gornja Bijela).	> Usklađenost sa propisima o upravljanju vodama FBiH > Zaštita zdravlja i sigurnosti zajednice		Izvođač radova tek treba da bude izabran. <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu projektantskih i građevinskih radova. <i>Odgovornost:</i> Eksterno savjetovanje za implementaciju zahtjeva JPAC da nadgleda	radova prije početka izgradnje autoceste na području naselja Gornja Bijela.	naselja Gornja Bijela. <i>Kriteriji evaluacije:</i> Vodovod izgrađen i u funkciji	
4.8	Pribaviti odobrenje/verifikaciju od Centra za uklanjanje mina u BiH (BHMACH) da na području Projekta nema sumnjivih područja i rizika od mina. Osigurati da operateri opreme prođu obuku za identifikaciju potencijalnih NUS-a tokom građevinskih radova.	> Minimiziranje opasnosti od NUS-a	> Lokalni regulatorni zahtjevi	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> JPAC/ Izvođač	Svim sumnjivim područjima treba pristupiti prije izgradnje ili bilo koje druge aktivnosti	<i>Cilj:</i> Dobivena saglasnost/verifikacija od BHMACH da na terenu nema sumnjivih područja i rizika od mina. <i>Kriteriji evaluacije:</i> Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
4.9	Izvršiti detaljnu procjenu stanja prije i nakon izgradnje i snimanje pukotina za sve postojeće objekte (stambene, kulturne/vjerske ili poslovne objekte) na udaljenosti do 40 m od građevinskih radova.	> Minimiziranje štete na svim postojećim objektima i lokalnim putevima	> Lokalni regulatorni zahtjevi > EBRD PZ 4 > EIB Standard 9	<i>Resursi:</i> Interni resursi ili podrška konsultanta <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Moguće angažovanje eksternih resursa	Prije i nakon izgradnje	<i>Cilj:</i> Izvršena detaljna procjena stanja prije i poslije izgradnje za sve postojeće objekte na udaljenosti do 40m od	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	Prije izvođenja građevinskih radova dokumentovati status svih lokalnih puteva koje će Izvođači koristiti tokom građevinskih radova.			<i>Odgovornost:</i> JPAC		građevinskih radova. Dokumentovano stanje lokalnih puteva prije izvođenja građevinskih radova. <i>Kriterij evaluacije:</i> Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
EBRD PZ 5: Otkup zemljišta, ograničenja korištenja zemljišta i nedobrovoljno preseljenje EIB Standard 6: Nedobrovoljno preseljenje EIB Standard 7: Ranjive grupe, autohtoni narodi i rod							
5.1	Nakon izrade i odobrenja projektne dokumentacije i završne studije eksproprijacije izraditi POIP za dionice Konjic (Ovčari)-Tunel Prenj, sam tunel Prenj, Tunel Prenj-Mostar sjever i Obilaznica Konjic. Prilikom izrade POIP-ova i implementacije procesa otkupa zemljišta, uzeti u obzir niske nivoe prihoda i druge ranjivosti domaćinstava koja žive ili posjeduju zemljište na području Projekta, te pružiti direktnu podršku ugroženim domaćinstvima. Uspostaviti efikasan žalbeni mehanizam i komunicirati sa osobama pogođenim	> Upravljanje utjecajima raseljavanja > Usklađenost sa politikama Zajmodavaca > Utjecaj na vlasništvo i korištenje zemljišta je minimiziran, a gubici se procenjuju i nadoknađuju > Sredstva za život su vraćena	> FBiH Zakon o eksproprijaciji > EBRD PZ 5 > EIB Standard 6 i 7	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> JPAC	Prije početka izgradnje	<i>Cilj:</i> Uticaji vezani za preseljenje minimizirani <i>Kriteriji evaluacije:</i> POIP razvijeni i odobreni od strane Zajmodavaca Izvještaji o izvršenju koji se dostavljaju Zajmodavcima nakon završetka aktivnosti otkupa zemljišta	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	Projektom i zainteresovanim stranama u vezi Projekta putem OOIP, POIP i PUIG. Objavljivanje POIP putem javnih konsultacija prije početka implementacije POIP.						
5.2	Preduzeti Nezavisnu reviziju završetka nakon implemetacije mjera za poboljšanje sredstava za život ili obnovu.	> Osigurati ekonomsko raseljavanje i obnavljanje utjecaja na život	> EBRD PZ 5 > EIB Standard 6 i 7	<i>Resursi:</i> Kvalifikovani nezavisni ekspert <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Angažman eksternog konsultanta <i>Odgovornost:</i> Nezavisni ekspert	Nakon implementacije POIP	<i>Cilj:</i> Usklađenost otkupa zemljišta sa zahtjevima Zajmodavaca potvrđena od strane nezavisnih stručnjaka <i>Kriteriji evaluacije:</i> Nezavisna revizija završetka izrađena i dostavljena Zajmodavcima	
EBRD PZ 6: Očuvanje biodiverziteta i održivo upravljanje živim prirodnim resursima EIB Standard 4: Biodiverzitet i ekosistemi							
6.1	Provesti mjere za ublažavanje biodiverziteta predviđene u SPUOD i PUB uključujući, ali ne ograničavajući se na, sljedeće mjere ublažavanja: > implementirati preporuke u vezi Glavnog projekta > razviti i implementirati <u>Plan upravljanja invazivnim vrstama</u> > razviti i implementirati <u>Plan obnove zemljišta i staništa</u> > azviti i implementirati <u>Plan nadoknade biodiverzitetskih gubitaka</u> u skladu sa	Formalizirati strategiju ublažavanja za biodiverzitet kroz niz inputa: > Izbjegati/minimizirati/kompenzirati; strategija praćenja; zahtjev za istraživanjem	> EBRD PZ 6 > EIB Standard 4 > EU direktiva o staništima > EU direktiva o pticama > EU uredba o invazivnim stranim vrstama > Zakon o zaštiti okoliša FBiH > Zakon o zaštiti prirode FBiH	<i>Resursi:</i> JPAC da nadgleda da li su specifični zahtjevi i mjere ublažavanja uključeni u tendersku dokumentaciju Izvođači će osigurati internog stručnjaka za biodiverzitet koji će implementirati mjere tokom faze izgradnje	Istraživanja i izrada Plana upravljanja invazivnim vrstama prije izgradnje, druge mjere ublažavanja treba implementirati tokom izgradnje i prvih pet	<i>Cilj:</i> Implementacija svih mjera ublažavanja predloženih u Planu upravljanja društvom i okolišem i PUB Neto dobitak/bez neto gubitka	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	EBRD PZ 6 i EIB-ovim Standardom 4 i mora biti pregledan i odobren od strane Zajmodavaca prije implementacije. Plan mora biti pripremljen prije početka građevinskih radova i implementiran čim to bude tehnički izvodivo. > sprovesti <u>istraživanja prije izgradnje</u> za ciljne grupe faune kako je dato u PUB > <u>revidirati PUB, Procjenu kritičnih staništa</u> u skladu s tim kako bi uključili dodatne mjere nakon završetka istraživanja prije izgradnje i dogovoriti revidiranu verziju PUB s EBRD i EIB > osigurati da sezonska i prostorna ograničenja, kako je navedeno u PUB, budu uključena u tendersku dokumentaciju i ugovore o izvođenju radova. > pravovremeno i adekvatno implementirati set <u>mjera ublažavanja navedenih u PUB</u> > obavljati monitoring kako je definisano u PUB > promovisati cilj da <u>nema neto gubitka biodiverziteta</u> i nastojati postići <u>neto dobit</u> biodiverziteta osim receptora koji su određeni kao prioritete karakteristike biodiverziteta ili kritična staništa, tj. implementirati mjere kompenzacije kao što su sadnja drveća i poribljavanje ribe kroz razvoj i implementaciju planova kao što su navedeno u PUB; dalje detaljnije u Planu obnove zemljišta i staništa i Planu	prije izgradnje; upravljanje invazivnim vrstama; izbjegavanje rizika za staništa i vrste		JPAC da nadgleda provođenje mjera ublažavanja JPAC da preduzme mjere za ublažavanje i praćenje tokom faze rada <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Interni resursi izvođača <i>Odgovornost:</i> JPAC	godina faze rada kako je dato u PUB	> <i>Kriteriji evaluacije:</i> JPAC će izvještavati o promjenama u izvještajima za EBRD i EIB > Kvartalni izvještaji nadzornog inženjera koji potvrđuju usklađenost izvođača	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	nadoknade biodiverzitetskih gubitaka koji će se izraditi tokom faze izgradnje.						
6.2	Zahtijevati od Izvođača da imenuje odgovarajućeg kvalifikovanog eksperta za biodiverzitet sa velikim profesionalnim iskustvom i drugim adekvatnim kvalifikacijama (upoznat sa zahtjevima EBRD/EIB, zakonodavstvom EU, lokalnim zakonodavstvom i dobrom međunarodnom praksom) da koordinira implementaciju i praćenje upravljanja biodiverzitetom prije izgradnje i tokom faze izgradnje.	> Formalizovanje strategije ublažavanja za biodiverzitet kroz niz inputa tokom faze izgradnje kako bi se izbjegli rizici po biodiverzitet	> EU direktiva o staništima > EU direktiva o pticama > EU uredba o invazivnim stranim vrstama > Zakon o zaštiti okoliša FBiH > Zakon o zaštiti prirode FBiH	<i>Resursi:</i> Izvođači radova osiguravaju internog eksperta za biodiverzitet JPAC vrši nadzor nad sprovođenjem mjera i radom eksperta <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Interni resursi Izvođača <i>Odgovornost:</i> JPAC tokom tenderske procedure JPAC da potvrdi da Izvođač sprovodi mjere	Tokom tenderske procedure	<i>Cilj:</i> Implementacija svih mjera ublažavanja predloženih u Planu upravljanja društvom i okolišem i PUB <i>Kriteriji evaluacije:</i> Uključeno u tendersku dokumentaciju i izvještaje Zajmodavcima	
6.3	Rekultivirati odlagališta nakon završetka građevinskih aktivnosti u skladu sa Planom obnove zemljišta i staništa.	> Usklađenost sa FBiH zahtjevima	> Zakon o upravljanju otpadom > EBRD PZ 3 > EIB Standard 3	<i>Resursi:</i> JPAC da prenese aktivnosti upravljanja otpadom i zatraži od Izvođača implementaciju <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Aktivnosti rekultivacije <i>Odgovornost:</i> Izvođač	Nakon zatvaranja odlagališta, ali prije zatvaranja gradilišta.	<i>Cilj:</i> Osigurati adekvatno upravljanje otpadom <i>Kriteriji evaluacije:</i> Fizički dokazi rekultivacije Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	

EBRD PZ 8: Kulturno naslijeđe
EIB Standard 10: Kulturno naslijeđe

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
8.1	Pribaviti prethodnu saglasnost na idejne projekte od Federalnog zavoda za zaštitu spomenika. U Glavni projekat uključiti sve mjere prema uputama Zavoda i preduzeti preventivna arheološka istraživanja prema zahtjevima Federalnog zavoda za zaštitu spomenika i obavijestiti Zavod o rezultatima istraživanja.	> Usklađenost sa FBIH zahtjevima	> Lokalni regulatorni zahtjevi	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Moguća preventivna arheološka istraživanja po potrebi nadležnih organa <i>Odgovornost:</i> JPAC	Prije izgradnje	<i>Cilj:</i> Poznato kulturno naslijeđe na području Projekta zaštićeno <i>Kriteriji evaluacije:</i> Dobivena saglasnost na Idejni projekat od Zavoda Po potrebi se vrše preventivna arheološka istraživanja Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
8.2	Osigurati da Izvođač u PUODI uključi mjere za zaštitu kulturnog naslijeđa kako je detaljno opisano u Planu upravljanja društvom i okolišem. Osigurati da Izvođač razvije Proceduru za slučajne pronalaskе kako je detaljno opisano u Planu upravljanja društvom i okolišem i EBRD PZ 8, te da obučі relevantno osoblje o zahtjevima.	> Usklađenost sa politikama zajmodavaca > Minimizirati rizike po kulturno naslijeđe	> EBRD PZ 8 > EIB Standard 10	<i>Resursi:</i> Resursi Izvođača <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Uračunato u cijenu građevinskih radova <i>Odgovornost:</i> Izvođač	Prije izgradnje (priprema procedure) i tokom faze izgradnje (realizacija)	<i>Cilj:</i> Zaštićeno nepoznato kulturno naslijeđe na području Projekta <i>Kriteriji evaluacije:</i> PUODI razvijen Razvijena Proceduru za slučajne pronalaskе	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
						Obuka (koja može biti uvodna) dokumentovana Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	
EBRD PZ 10: Objavljivanje informacija i angažovanje zainteresovanih strana EIB Standard 2: Angažman zainteresovanih strana							
10.1	Implementirati Plan uključivanja interesnih grupa i žalbeni mehanizam za zajednice (PUIG) za Projekat. Viši saradnik JPAC za upravljanje na nivou lokacije i komunikaciju sa lokalnim zajednicama da obavlja sljedeće aktivnosti: > koordiniranje aktivnosti angažovanja zainteresovanih strana drugih odjela u okviru JPAC > praćenje implementacije PUIG > vođenje evidencije o svim aktivnostima angažovanja zainteresovanih strana koje je preduzeo JPAC, uključujući evidenciju javnih sastanaka > objavljivanje svih relevantnih informacija i dokumentacije > djeluje kao kontakt osoba za upite i pritužbe > upravljanje pritužbama zainteresovanih strana i vođenje evidencije žalbi kako je definisano u PUIG, kao i identifikacija rizika povezanih sa podnesenim	> Usklađenost sa politikama Zajmodavaca > Upravljanje rizicima i utjecajima na zajednice pogođene Projektom > Efikasno upravljanje zainteresovanim stranama > Pravovremeno i efikasno rješavanje pritužbi	> EBRD PZ 10 > EIB Standard 2	<i>Resursi:</i> Interni resursi <i>Potrebe za ulaganjem:</i> Nema <i>Odgovornost:</i> JPAC	Kontinuirano	<i>Cilj:</i> Smislaono angažovanje zainteresovanih strana <i>Kriteriji evaluacije:</i> Svi sastanci zainteresovanih strana su dokumentovani Izvještaji o praćenju rezultata procesa angažovanja zainteresovanih strana Žalbe zajednice se primaju i rješavaju, a status rješavanja se prijavljuje Zajmodavcima	

Br.	Postupak/akcija	Okolišni i društveni rizici (odgovornost/korist)	Zahtjev (zakonodavstvo, zahtjevi zajmodavca, najbolja praksa)	Resursi, potrebe za ulaganjem, odgovornost	Vremenski okvir	Cilj i kriteriji evaluacije za uspješnu realizaciju	Status
	pritužbama i definisanje korektivnih radnji u saradnji sa drugim uključenim odeljenjima JPAC > ažuriranje PUIG po potrebi > izvještavanje rukovodstva JPAC i EBRD/EIB o aktivnostima angažovanja zainteresovanih strana > osiguravanje da Izvođač implementira relevantne odredbe PUIG.					Informacije uključene u izvještaje Zajmodavcima	